

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput CLIII. Octava causa à restitutione excusans, conditionesque ad eam
requisitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

ratione rei, seu boni habitus in re, vel in spe. Et ideo dum nullum est bonum habitum, nec speratum, non debet, propter debitum pecuniarium, omittit Religionis ingressum. Ubi verò spes probabilis est, quòd, manendo in saeculo, comparabitur facultas solvendi debitum, ipsemet S. Doctor ibidem satis innuit præmittendum Religionis ingressum, dum permittit, quòd ille qui est obligatus ad aliquid certum, non potest illud licite præmittere, facultate existente: Et ideo si aliquis sit obligatus ut alicui rationem ponat, vel ut certum debitum reddat, non potest hoc licite præmittere, ut Religionem ingrediatur.

1470 Quapropter in sacris Canonibus, & Summorum Pontificum Constitutionibus prohibetur, ne ingenti aere alieno, supra vires facultatum suarum gravati, vel gravati rationibus, seu rationibus reddendis, ad religionem habitum admittantur, priusquam ab eis se expedierint. Quòd si Religio, vel Monasterium aliquem ejusmodi scienter admittit, tenetur debitis ipsius satisfacere.

1471 Quarta causa excusans à restitutione, est compensatio, seu, ut dicitur L. 1. ff. de compensat. debiti & crediti inter se contributio, modo debitum & creditum sit æquale, quoad certitudinem & quantitatem, & non fiat in deposito & commodato. Hoc enim Leges non permittunt. Habet verò locum in rebus functionem recipientibus, sive ipso usu consumptibilibus, ejusdem rationis, ut dum ex empto debes mihi centum, & ego tibi totidem ex mutuo. Dico, ejusdem rationis: quia si res utrimque debita sint diversæ rationis, ut si mihi debeas equum, & ego tibi pecuniam, compensatio locum non habet, secundum Leges; quamvis retinere possim quod tibi debeo, donec solvas quod debes mihi.

1472 Sexta causa est compositio facta cum Summo Pontifice (Diana p. 4. tr. 4. resol. 112. addit, vel Episcopo) & obtenta per Bullam compositionis, quæ sub certis conditionibus conceditur habenti debita incerta, vel bona male acquisita, quorum dominus ignoratur, ut possit illa retinere sibi. Quia tamen Pontifex non est dominus, nec dispensator, sed potius tutor, seu defensor bonorum fidelium, & quæ jure naturæ debita sunt innocenti, Pontifici auctoritate ipsi nequeunt auferri, compositio illa fieri non potest cum præjudicio tertii innocentis, nec ista est intentio Pontificis. Unde si postea dominus compareat, reddi debet quod est residuum, vel id ex quo alius factus est ditior.

1473 Septima causa, pro foro conscientie, est, si debitor, solvendo æquale debitum creditori sui creditoris, in se transulerit jus quod ille habebat in creditorem suum. Quia tunc locum habet compensatio. Dico, pro foro conscientie: quia secundum Leges non procedit in foro externo, nisi fiat de consensu immediati creditoris, vel viâ juris, vel res quæ solvitur mediato creditori, fuerit ipsi obligata, sive expressè, vel tacitè hypothecata.

CAPUT CLIII.

Octava causa à restitutione excusans, conditionesque ad eam requisita.

1474 Octava causa excusans à restitutione, est condonatio, seu remissio, concessa ab eo cui faciendæ erat solutio vel restitutio. Cum enim sue quisque rei moderator sit & arbiter L. in re mandata Cod. mandat. pro libitu remittere potest quæ sibi debentur, nisi Lege prohibeatur.

1475 Verum ut valida sit remissio, seu condonatio, necessariæ sunt nonnullæ conditiones. Prima est, ut qui condonat, condonare possit; quod solus ille potest, qui donare potest. Unde valida non est condonatio facta à filio - familias, de iis quorum non habet administrationem; nec facta à pupillo, vel minorenni, vel Religioso professo, vel fatuo, vel prodigo per Magistratum tali declarato. Nec facta à famulo, Procuratore, vel Commissario, de

iis quæ debita sunt committenti, vel domino suo, absque facultate de eo sibi concessa. Nec facta à Clerico beneficiato de proventibus beneficii sui, debitis à consanguineo, vel alio non paupere: quia non est eorum dominus, saltem dominio abscisso, sed ad summum dominio subjecto oneri applicandi in pauperes, seu pias causas, quæ superfluum honestas sustentationi suæ.

Secunda conditio est, ut condonatio non fit à 1476 jure impedita, seu annullata, prout ex Statuto Concilii Tridentini sess. 24. c. 12. de reform. irremissibilis est restitutio distributionum receptarum à Canonico, pro tempore quo divino Officio non interfuit. Et ideo eas retinere non potest, quamvis restitutionis remissionem obtineat à Capitulo: ut pote quod remittendi non habet potestatem. Similiter Gregorius X. in Concilio Lugdunensi prohibet Episcopis, seu aliis Visitationibus, munerum receptionem in visitatione, sub pœna reddendi duplum Ecclesiæ à qua ceperint, nullâ eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratiâ valuerit. Refertur cap. exigat de censib. exaction. & procurat. in 6. Bonifacius quoque VIII. cap. statutum de script. in 6. postquam Judicibus, à Sede Apostolica, vel ejus Legato delegatis prohibuit aliquid à partibus recipere; nisi, &c. §. siquid autem, addit: Siquid autem contra Constitutionem presentem receperit, ad ipsius restitutionem integram teneatur; nullâ eorum, quibus restitutio faciendâ fuerit, remissione ullatenus profuturâ eidem.

Tertia conditio est, ut condonatio liberè fiat, 1477 ita ut nec extorta sit vi aut metu, neque dolo debitoris. Quæ de re S. Bernardinus Senensis ser. 40. in Sabbato post Dom. 4. Quad. a. 2. c. 3. Ad hoc (inquit) quod remissiones liberè fiant, & valeant apud Deum, tria sunt necessaria ex parte indulgentiam largientis, seu remissionem facientis. Primo, quod non fiant ex metu, sicut indulgere ac remittere solent subditi terrarum dominis, aut quibuscumque potentibus, quos creditores formidant, si ad petitionem eorum non remittant debita sua. Secundo, quod non fiant ex recundia, sicut plerumque usurarii fieri solent. Nam si vel alii mediatores, vel Confessores, sub pietatis discretionisque prætextu, creditoribus talibus utantur verbis vel modis, quod illi ex recundia moti, atque coacti, non ex libera voluntate, partem, vel totam remittunt; coram Deo atque non valet. Tertiò, quod non fiant ex desperatione: nam plerique indulgentiæ remittunt partem, vel totam, quia de satisfactione, & solutione desperant. Fit conicit S. Antoninus p. 2. tit. 2. c. 4. §. 1. Ubi certum & clarum est debitum, ratione usurarum, vel alterius usurpationis, nisi creditor liberaliter remittat illud quod remittit, etiamsi de mille decem tantum remitteret, si hoc facit quia putat se aliter non posse residuum habere, nihil valet illa remissio (facta ex publico pacto) quoad animam. Unde cum mercator infortuna passus fallit, & occultans multa ex bonis suis mobilibus, ut non perveniant ad manus creditorum, querit compositionem cum eis de minori quantitate quam debeat, puta promittit respondere singulis creditoribus ad rationem 15. solidorum pro libra, cum tamen possit totum dare, vel cedere bonis, cui compositioni assentiunt creditores. Et ita recipientes liberant eum de residuo: certum est quia quoad Deum adhuc tenetur de residuo: cum illi non sponte, sed coactè fecerint illam remissionem, volentes potius illâ parte carere, quam toto. Quinimò est cederet bonis totaliter, nihil sibi reservando, & non sufficit bona illa ad satisfaciendum; si postea pervenerit ad pinguiorem fortunam, tenetur de residuo. Extrav. de solut. cap. Odoardus. Illa itaque compositiones & condonationes à debitoribus utrumvis fraudulenter & dolose, longisque tergiversationibus extorqueantur. Fraus autem & dolus alicui patrocinari non debet, cap. officii de testam. L. L. heres meus ff. de condit. & demonstrat.